

Fremsat den 7. oktober 2026 af ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.¹

(Gennemførelse af direktiv om ændring af direktiv om industrielle emissioner på husdyrbrugområdet)

§ 1

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17,«: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende, L af 15. juli 2024,«.

2. Efter § 75 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 75 a. Handler eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er ansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige principper om erstatning, medmindre der er fastsat særlige regler om erstatning i anden lov.

§ 75 b. Forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt §§ 16 a, 16 b, 52, eller § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Stk. 2. Forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelsens ophør, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 4. Der gælder ingen frist for, hvornår forældelse, jf. stk. 1-3, senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse.

Stk. 5. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.«

3. I § 91, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »mennesker«: », herunder menneskers sundhed,«.

4. I § 91 indsættes som *stk. 3-6*:

»Stk. 3. Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1.

Stk. 4. Ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser, begået af en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal der lægges vægt på hensynet til de mennesker eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Stk. 5. Bøde efter stk. 4 pålagt en juridisk person kan maksimalt udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige om-

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende, L af 15. juli 2024.

sætning i Den Europæiske Union i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Stk. 6. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 2. Loven finder indtil fire år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på 600 LSU (Livestock Units) eller derover. For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Stk. 3. Loven finder indtil fem år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på eller over 400 LSU (Livestock Units), men under 600 LSU (Livestock Units). For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Stk. 4. Loven finder indtil seks år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på mindre end 400 LSU (Livestock Units). For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Erstatning og søgsmålskompetence

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. IE-ændringsdirektivet

2.1.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

2.2. Forældelse

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. IE-ændringsdirektivet

2.2.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

2.3. Sanktioner

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. IE-ændringsdirektivet

2.3.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Klimamæssige konsekvenser

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald (herefter IE-ændringsdirektivet).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (herefter IE-direktivet) dækker alle relevante forurenende stoffer, der kan udledes fra industrielle anlæg og husdyrbrug, som påvirker menneskers sundhed og miljøet.

IE-ændringsdirektivet indeholder bl.a. regler om nye og ændrede bestemmelser vedrørende sanktioner, erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af direktivets bestemmelser samt forældelse.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag til en række nye bestemmelser og bemyndigelsesbestemmelser i husdyrbrugloven om sanktioner samt erstatning for og forældelse af krav, der er omfattet af IE-ændringsdirektivet.

I lovforslaget foreslås det først, at handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er ansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige principper om erstatning, medmindre der er fastsat særlige regler om erstatning i anden lov.

Herefter foreslås det, at forældelsen af erstatningskrav for

overtrædelser af regler i loven og regler udstedt i medfør af loven, der gennemfører IE-ændringsdirektivet, ændres i forhold til gældende ret for at sikre overensstemmelse med IE-ændringsdirektivets regler herom.

Lovforslaget indeholder desuden forslag til en række nye regler om sanktioner med henblik på at implementere IE-ændringsdirektivet. Det præciseres, at der ved udmåling af bøder for overtrædelser efter § 91, stk. 1, skal lægges vægt på de hensyn, der fremgår af lovens formålsbestemmelse. Herudover præciseres det, at der ved udmåling af bøder for overtrædelse af bestemmelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, begået af fysiske og juridiske personer omfattet af direktivet skal tages hensyn til de mennesker eller det miljø, der er berørt af overtrædelser, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Desuden indeholder lovforslaget et forslag til en ny bestemmelse, hvorefter der indføres et maksimumbeløb for bøder ved juridiske personers alvorligste overtrædelser af bestemmelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, således at bødeløftet fremover bliver op til 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i Den Europæiske Union i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Lovforslaget indeholder endelig forslag til bemyndigelsesbestemmelser om de nævnte sanktioner, som har til formål at sikre, at IE-ændringsdirektivets bestemmelser herom implementeres de relevante steder i regler fastsat i medfør af loven. Den nærmere udmøntning af de foreslåede bemyndigelser vil ske ved en efterfølgende ændring af bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (herefter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Miljø- og Ligestillingsministeriet sendte den 19. december 2025 et lovforslag i eksternt høring, der, ligesom nærværende lovforslag, implementerer IE-ændringsdirektivets bestemmelser om bl.a. erstatning, forældelse og sanktioner i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven. IE-ændringsdirektivet skulle være gennemført senest den 1. juli 2026, men nåede ikke at blive fremsat for Folketinget på grund af udskrivelse af folketingsvalg den 26. februar 2026 og en længere periode uden regering, og gennemførslen af begge lovforslag er derfor blevet udskudt.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Erstatning og søgsmålskompetence

2.1.1. Gældende ret

Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (herefter husdyrbrugloven) indeholder ikke bestemmelser om erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler i loven eller regler fastsat i medfør heraf. Disse spørgsmål

reguleres i stedet af dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt og i et vist omfang af øvrige love.

Dansk rets almindelige principper om erstatningsansvar uden for kontrakt er ikke lovfæstet, men derimod fastlagt i retspraksis. Herefter kan den, der som følge af en andens handlinger eller undladelser er blevet udsat for skade og derved har lidt et økonomisk tab, rette et erstatningskrav mod den, der har forvoldt skaden. Omfattet heraf er bl.a. personskade og tab af forsørgere.

Det er en forudsætning for at ifalde erstatningsansvar, at det fornødne ansvarsgrundlag er til stede. Dansk rets almindelige ansvarsgrundlag er culpa, dvs. at der indtræder ansvar for skade, som er forvoldt ved forsætlig eller uagtsom adfærd. Skadevolderen skal således have handlet i strid med almindelige adfærdsnormer, og dette skal kunne bebrejdes vedkommende.

For at et erstatningsansvar kan blive aktuelt, skal der være sket en skade, hvorved der er lidt et økonomisk tab. Udover et ansvarsgrundlag skal der foreligge den nødvendige kausalitet, dvs. årsagsforbindelse, mellem den indtrådte skade og skadevolderens adfærd. Et erstatningsansvar forudsætter herudover adækvans, dvs. påregnelighed, således at skaden er en påregnelig følge af skadevolderens adfærd. Den skadevoldende adfærd skal være årsag til skaden. Skader, der er helt atypiske eller tilfældige i forhold til den risiko, som skadevolders adfærd har fremkaldt, falder dermed normalt uden for erstatningspligten.

Lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 1080 af 30. august 2025 (herefter erstatningsansvarsloven), indeholder dansk rets almindelige regler om udmåling af erstatning og godtgørelse for personskade. Loven finder anvendelse i de tilfælde, hvor en skadevolder er erstatningsansvarlig efter de almindelige erstatningsretlige principper.

Efter erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1, skal den, der er erstatningsansvarlig for en personskade, betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, helbredelsesudgifter og andet tab som følge af skaden, samt en godtgørelse for svie og smerte. Hvis den skadelidte får varige følger efter skaden, skal skadevolderen tillige betale godtgørelse for varigt mén samt erstatning for tab eller forringelse af erhvervsevne, jf. § 1, stk. 2. Udover erstatning for økonomisk tab, giver erstatningsansvarsloven også skadelidte ret til godtgørelse for ikke-økonomiske tab, dvs. svie og smerte og varigt mén.

Dansk rets almindelige regel om lempelse eller bortfald for erstatningsansvar findes i erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, hvorefter et erstatningsansvar kan lempes eller bortfalde, hvis det vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt.

Lov om erstatning for miljøskader, jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 9. september 2014 (herefter miljøskadeerstatningsloven), pålægger et objektivt ansvar for skade som forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund, forstyr-

relser ved støj, rystelser eller lignende som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven, jf. lovens § 1. Omfattet er bl.a. ejendomme, som har en samlet opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på 3.750 kubikmeter.

Den, der som led i en erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet forårsager forureningen, kan således ifalde et erstatningsansvar, selvom vedkommende ikke har handlet uagtsomt eller forsætligt. Ansvar er knyttet til indehaveren af virksomheden, herunder juridiske personer.

Skade efter miljøskadeerstatningsloven omfatter bl.a. personskade og tab af forsørger, jf. miljøskadeerstatningslovens § 2.

Efter miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1, skal den, der som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven, forårsager en forurening, erstatte den skade, som forureningen medfører. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at ansvar efter stk. 1 ikke indtræder, hvis skaden skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed.

Erstatning for personskade eller tab af forsørger kan nedsættes eller i særlige tilfælde bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde forsætligt eller ved grov uagtsomhed har medvirket til skaden, jf. miljøskadeerstatningslovens § 4, stk. 1.

Dansk rets almindelige regel om arbejdsgiveransvar findes i Danske Lov 3-19-2, hvorefter en arbejdsgiver hæfter for sine ansattes skadevoldende handlinger eller undladelser.

Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3, udgør en modifikation til hovedreglen i Danske Lov 3-19-2. Hvis skaden er dækket af en tingsforsikring, driftstabsforsikring eller arbejdsgivers ansvarsforsikring, men samtidig er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed af arbejdstageren, ifalder arbejdstageren ansvar. Undtagelsen til modifikationen foreligger, når skaden er forvoldt ved arbejdstagerens simple uagtsomhed, hvilket bevirker, at arbejdsgiveren ikke kan påberåbe sig modifikationen, og dermed er erstatningsansvarlig efter hovedreglen i DL 3-19-2.

Erstatningsansvarslovens § 23 indeholder nærmere regler om ansvarsfordelingen mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren. Heraf følger bl.a., at arbejdstageren som udgangspunkt ikke ifalder ansvar over for skadelidte, når skaden er indtrådt i forbindelse med den ansattes tjeneste. Derimod udreder arbejdsgiveren erstatning til skadelidte, såfremt betingelserne herfor er til stede.

Dansk rets almindelige regler om søgsmålskompetence er – bortset fra enkelte særlovbestemmelser – ulovbestemte. Husdyrbrugloven indeholder ikke særregler om søgsmålskompetence. Hvor lovgivningen ikke indeholder regler om, hvem adgangen til søgsmål tilkommer, afhænger søgsmålskompetencen af, om der foreligger såkaldt retlig interesse. Begrebet retlig interesse er ikke et fast defineret

juridisk begreb, men indebærer bl.a. krav om en interesse hos den pågældende, at denne interesse skal have en vis aktualitet og at retstvisten på konkret vis berører sagsøgeren.

2.1.2. IE-ændringsdirektivet

IE-ændringsdirektivet indeholder en ny bestemmelse om erstatning i tilfælde af skade på menneskers sundhed, hvorefter berørte personer har ret til at kræve og opnå erstatning af de relevante fysiske og juridiske personer, hvis skaden er en følge af en overtrædelse af nationale regler, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, jf. artikel 79a, stk. 1.

Regler og procedurer vedrørende erstatningskrav skal udformes og anvendes på en sådan måde, at det ikke gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve retten til erstatning for skade forårsaget af en overtrædelse i henhold til stk. 1, jf. artikel 79a, stk. 2.

2.1.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at det almindelige culpaansvar i dansk ret vil være tilstrækkeligt til at opfylde forpligtelserne efter bestemmelsen i artikel 79a, stk. 1, og at gældende ret om søgsmålskompetence opfylder kravene i artikel 79a, stk. 2. Det er derfor ikke nødvendigt at ændre den gældende retstilstand.

Det foreslås som følge heraf, at den gældende retstilstand videreføres, således at i det omfang de berørte personers krav på erstatning for skader på sundhed ikke er omfattet af miljøskadeerstatningsloven eller anden lovgivning, der opfylder direktivets krav, vil sådanne krav på erstatning være omfattet af almindelig dansk erstatningsret, der fastlægger et culpaansvar.

Dansk rets almindelige principper om erstatning og dansk rets regler om søgsmålskompetence er imidlertid ulovbestemte. For at gennemføre EU-regler korrekt kræves det, at reglerne er tilstrækkeligt klare og bindende i den nationale ret, samt at borgerne skal kunne kende deres rettigheder uden usikkerhed. Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at dansk rets ulovbestemte principper om erstatning og dansk rets regler om søgsmålskompetence ikke vil opfylde de betingelser, som EU-retten stiller for at kunne udgøre en korrekt gennemførelse af artikel 79a, stk. 1, i dansk ret.

På den baggrund foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i husdyrbrugloven, hvorefter det fastslås, at handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

Begrebet ”skade på menneskers sundhed” som nævnt i artikel 79a, stk. 1, omfatter efter Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering det samme som ”personskade og tab af

forsørger” som det anvendes i erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1, og § 12, og i dansk ret i øvrigt.

Ansaret påhviler efter IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 1, relevante fysiske og juridiske personer, og ministeriet forstår bestemmelsen således, at disse fysiske og juridiske personer er sammenfaldende med driftslederne for de husdyrbrug, som efter gældende dansk ret er omfattet af husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, nr. 11, jf. husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2. Den ansvarlige i direktivets forstand vil således i dansk ret kunne være driftslederen, herunder juridiske personer, som anpartsselskaber, aktieselskaber m.v. Ministeriet forstår endvidere bestemmelsen således, at denne ikke vil være til hinder for at opretholde dansk rets almindelige ordning, hvorefter en virksomhed kan blive erstatningsansvarlig for sine ansattes erstatningspådragende handlinger eller undladelser, jf. Danske Lov 3-19-2 om det almindelige principalansvar og modifikationerne hertil i erstatningslovens § 19 og § 23. Dette understøtter, at den gældende danske retstilstand kan bevares.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er ministeriets vurdering, at bestemmelsen heller ikke vil være til hinder for at opretholde erstatningsansvarslovens almindelige lempelses- eller bortfaldsregel for erstatningsansvar i erstatningsansvarslovens § 24. Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 2, om indsættelse af § 75 a og bemærkningerne hertil.

2.2. Forældelse

2.2.1. Gældende ret

Husdyrbrugloven indeholder ikke bestemmelser om forældelse af krav på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler i loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Da der ikke er fastsat særlige bestemmelser om forældelse i husdyrbrugloven er sådanne krav omfattet af de almindelige regler i forældelsesloven, jf. lovbekendtgørelse 1238 af 9. november 2015 om forældelse af fordringer (herefter forældelsesloven).

Efter forældelseslovens § 3, stk. 1, er den almindelige forældelsesfrist 3 år, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i anden lov.

For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Det følger dog af forældelseslovens § 3, stk. 2, at var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i § 3, stk. 1, først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. I sådanne tilfælde siges forældelsesfristen at være blevet suspenderet. Forældelseslovens § 3, stk. 3, fastsætter en ramme

for, hvor lang tid den almindelige forældelsesfrist kan være suspenderet, en såkaldt absolut forældelsesfrist. Således følger det af § 3, stk. 3, nr. 1, at forældelse senest indtræder 30 år efter den skadevoldende handlingens ophør for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskaade.

Erstatningskrav omfattet af miljøskadeerstatningsloven forældes efter samme regler som forældelsesloven, og miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2, indeholder ligeledes en absolut forældelsesfrist på 30 år.

2.2.2. IE-ændringsdirektivet

Det følger af IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 3, at medlemsstaterne kan fastsætte forældelsesfrister for anlæggelse af erstatningssøgsmål. Disse frister begynder ikke at løbe, før overtrædelsen er ophørt, og den person, som kræver erstatning, ved eller med rimelighed kan forventes at vide, at vedkommende har lidt skade som følge af en overtrædelse som omhandlet i artikel 79 a, stk. 1.

2.2.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at IE-ændringsdirektivets bestemmelse om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, jf. artikel 79 a, stk. 3, ikke er forenelig med forældelseslovens regler om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for den almindelige 3-årige forældelsesfrist for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Dette skyldes, at forældelseslovens begyndelsestidspunkt for forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Heroverfor fastsætter IE-ændringsdirektivet, at forældelsesfristen for erstatningskravet først begynder at løbe, når overtrædelsen af de regler, som er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet i dansk ret, er ophørt, jf. artikel 79 a, stk. 3, 2. pkt.

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at der ofte, men ikke nødvendigvis altid, vil være et sammenfald mellem overtrædelsens ophør og skadens indtræden. F.eks. vil overtrædelse af et vilkår fastsat i et husdyrbrugs miljøgodkendelse om særlige forholdsregler for gødningshåndtering tidsmæssigt ofte række ud over tidspunktet for skadens indtræden i den forstand, at overtrædelsen normalt fortsætter, efter at skaden er indtrådt.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd forstår endvidere artikel 79a, stk. 3, 2. pkt., således, at bestemmelsen er til hinder for at fastsætte en absolut forældelsesfrist. Dette skyldes, at forældelsesfristen efter bestemmelsen først begynder at løbe, når overtrædelsen er ophørt og den person, som vil kunne kræve erstatning, ved eller med rimelighed kan forventes at vide, at vedkommende har lidt skade som følge

af en overtrædelse omhandlet i artikel 79 a, stk. 1. Efter forældelsesloven indtræder forældelse derimod senest 30 år efter den skadevoldende handlingens ophør, og dette uanset at fordringshaveren ikke var eller burde være bekendt med fordringen, jf. lovens § 3, stk. 3, nr. 1.

Det er derfor ministeriets vurdering, at direktivets regler ikke er forenelige med forældelseslovens begyndelsestidspunkt, jf. § 2, stk. 4, og forældelseslovens absolutte forældelsesfrist på 30 år, jf. § 3, stk. 3, nr. 1. Ministeriet vurderer derfor, at der er behov for at fravige forældelseslovens regler.

På den baggrund foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 b, stk. 1, hvorefter forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Det foreslås endvidere, at forældelsesfristen for disse krav regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelens ophør, jf. § 75 b, stk. 2, med den modifikation, at såfremt fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 75 b, stk. 3. Desuden foreslås det, at der ikke skal gælde en frist for, hvornår forældelse senest indtræder for de omtalte krav, jf. § 75 b, stk. 4.

De nye forældelsesregler vil finde anvendelse på erstatningskrav opstået som følge af overtrædelser af den gældende husdyrbruglovs § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladelser af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Det vil alene være overtrædelser begået af driftsledere for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger tærsklerne i bilag Ia til IE-ændringsdirektivet, der er omfattet. Dette omfatter eksempelvis husdyrbrug med opdræt af svin, der omfatter mindst 350 LSU (Livestock Units), og som derfor er underlagt direktivets regler.

Ved »LSU (Livestock Units)« forstås en standardmåleenhed, der gør det muligt at aggregere de forskellige kategorier af husdyr, således at de kan sammenlignes. Et husdyrbrugs LSU-niveau udregnes ved at anvende koefficienterne for de enkelte husdyrkategorier, der er opført i bilag Ia i IE-ændringsdirektivet. Bilag Ia er implementeret ved § 76 c i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, og udregningen af et konkret husdyrbrugs LSU-niveau sker i medfør af § 76 c, stk. 2.

Et husdyrbrugs LSU-niveau afhænger ikke af, hvilken konkret godkendelse eller tilladelse, husdyrbruget har. Det er i

stedet den til enhver tid faktiske produktionsstørrelse, der er afgørende.

Med den foreslåede ordning vil IE-ændringsdirektivets forældelsesregler være gennemført for så vidt angår erstatningskrav, der vedrører de af IE-direktivets krav, der er gennemført i husdyrbrugloven. IE-direktivet er dog gennemført ved bestemmelser både i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det er derfor nødvendigt at fastsætte tilsvarende regler om forældelse i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, for at alle nationale regler, der implementerer IE-direktivets krav på husdyrområdet, er dækket.

Derfor foreslås der indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 75 b, stk. 5, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtigelser. Der vil således i medfør heraf kunne fastsættes særlige forældelsesregler, som afviger fra de almindelige regler i forældelsesloven. Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 2, om indsættelse af § 75 b og bemærkningerne hertil.

2.3. Sanktioner

2.3.1. Gældende ret

Ved lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug blev miljøbeskyttelseslovens regler om miljøregulering af husdyrbrug affattet i en selvstændig lov (husdyrbrugloven). I forbindelse hermed blev strafniveauet skærpet, da overtrædelser af husdyrbruglovens bestemmelser kan have alvorlige – og til tider uoprettelige – konsekvenser for natur og miljø. Formålet med straffeskærpsen var at sikre en effektiv og konsekvent håndhævelse med et sanktionsniveau, der reelt har en præventiv virkning, hvor der bliver taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel ved at overtræde reglerne, og hvor bøden således har et niveau, som giver et klart økonomisk incitament til at overholde reglerne. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1949.

Ifølge husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 1-13, straffes med bøde den, der overtræder en række nærmere angivne bestemmelser i loven. Det er bl.a. strafbart at anlægge, påbegynde eller drive husdyrbrug uden en tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 16 a eller 16 b, jf. § 91, stk. 1, nr. 1. Det betyder, at det er strafbart at etablere, udvide, ændre og drive et husdyrbrug uden tilladelse eller godkendelse. Det er desuden strafbelagt at tilsidesætte et vilkår i en tilladelse, godkendelse eller dispensation efter loven, jf. § 91, stk. 1, nr. 2, samt at undlade at efterkomme et påbud eller forbud efter loven, jf. § 91, stk. 1, nr. 3. Der henvises til lovens § 91, stk. 1, nr. 1-13, for en fuldstændig gennemgang af de forhold, der kan straffes efter loven.

Ifølge husdyrbruglovens § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der samtidig ved overtrædelsen enten er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder besparelser.

Efter husdyrbruglovens § 92 kan der i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne eller for overtrædelse af bestemmelser i forordninger omfattet af § 75, stk. 1. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 91, stk. 2. Denne mulighed er bl.a. udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 78.

Efter straffelovens § 196 kan en række grove overtrædelser af miljølovgivningen desuden straffes med fængsel i 6 år, såfremt overtrædelserne har medført betydelig skade på miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor.

Det er domstolene, der udmåler bøden for den konkrete overtrædelse af husdyrbrugloven. Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af husdyrbrugloven følger bl.a. af straffelovens kapitel 9 og 10. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

Det er desuden beskrevet i bemærkningerne til husdyrbrugloven, at det ved udmåling af sanktionen særligt skal tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet m.v. eller er fremkaldt fare herfor, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 114 som fremsat, side 82. Begrebet »miljøet m.v.« skal efter Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering forstås som natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte.

De sidstnævnte øvrige interesser fremgår af lovens formålsbestemmelse, jf. § 1. Udmåling af bøder for overtrædelse af loven skal altså ske både efter straffelovens almindelige regler og de beskrevne principper i husdyrbrugloven.

Er der ved en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, konfiskeres denne økonomiske fordel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2. Dette gælder, uanset om der alene er tale om en formel overtrædelse, der ikke har medført skade på miljøet eller fare herfor. § 93, stk. 2, henviser til straffelovens § 75, stk. 1, der også finder anvendelse i sager om overtrædelse af husdyrbrugloven. Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling konfiskeres. Savnes der

fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte, jf. straffelovens § 75, stk. 3.

Overtrædelser af husdyrbrugloven vil i de fleste tilfælde indebære, at der opnås en økonomisk fordel. Hvis der eksempelvis ikke er indhentet de fornødne godkendelser eller tilladelser, vil husdyrbruget have opnået en ulovlig indtjening i perioden, indtil de fornødne godkendelser eller tilladelser foreligger, samt sparet udgifterne til sagkyndig bistand i forbindelse med godkendelse eller tilladelse m.v.

Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 1.

Ovennævnte bestemmelser om straf gennemfører bl.a. artikel 79 i IE-direktivet, hvorefter medlemsstaterne fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes ved overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af IE-direktivet. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2.3.2. IE-ændringsdirektivet

Med IE-ændringsdirektivet er artikel 79 blevet nyaffattet. Det følger af artikel 79, stk. 1, 1. pkt., at medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af IE-direktivet, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres, dog uden at det berører medlemsstaternes forpligtelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet. Det følger af 2. pkt., at sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Det følger endvidere af artikel 79, stk. 2, at de sanktioner, der er omhandlet i stk. 1, omfatter administrative bøder, der reelt fratager dem, der har begået overtrædelsen, de økonomiske gevinster ved deres overtrædelser. For så vidt angår de mest alvorlige overtrædelser begået af en juridisk person skal den maksimale størrelse af de omhandlede administrative bøder udgøre mindst 3 pct. af driftslederens årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt. Medlemsstaterne kan i tilgift eller som alternativ anvende strafferetlige sanktioner, forudsat at disse er lige så effektive, proportionelt afpassede og afskrækkende som de administrative bøder omhandlet i bestemmelsen.

Det følger endvidere af artikel 79, stk. 3, at medlemsstaterne skal sikre, at de sanktioner, der er fastsat, tager behørigt hensyn til, alt efter hvad der er relevant, a) overtrædelsens art, grovhed og omfang, b) den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet og c) overtrædelsens gentagne eller enkeltstående karakter.

Endelig skal medlemsstaterne straks give Europa-Kommis-

sionen meddelelse om de i stk. 1 omhandlede regler og foranstaltninger, og straks underrette om alle senere ændringer, der berører dem.

2.3.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Bestemmelsen om sanktioner i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 1, svarer efter sit indhold til den tidligere artikel 79, hvorefter sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Den tidligere artikel 79 er allerede implementeret ved husdyrbruglovens § 91, og Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer derfor, at der ikke er behov for at foretage ændringer af husdyrbrugloven for at implementere IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 1.

IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2 og 3, kvalificerer imidlertid som noget nyt minimumsindholdet af bestemmelsens sanktioner.

Efter IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 1. pkt., omfatter de sanktioner, der er omhandlet i stk. 1, administrative bøder, der reelt fratager dem, der har begået overtrædelsen, de økonomiske gevinster ved deres overtrædelser. Efter artikel 79, stk. 2, 3. pkt., kan medlemsstaterne i stedet anvende strafferetlige sanktioner, hvis disse er lige så effektive, proportionalt afpassede og afskrækkende, som de administrative bøder.

Indførelse af administrative bøder i dansk ret giver anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder, da behandlingen af strafferetlige bødesager henlægges til administrative myndigheder uden domstolens medvirken, hvilket kan bryde med princippet om magtens tredeling i grundlovens § 3. På denne baggrund vurderer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd det mest hensigtsmæssigt at benytte direktivets mulighed for strafferetlige sanktioner i stedet for administrative bøder.

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at gældende ret om bødeudmåling og konfiskation, jf. pkt. 2.3.1 ovenfor, opfylder minimumskravet i artikel 79, stk. 2, 1. og 3. pkt., og artikel 79, stk. 3, litra a og c. Der er derfor ikke behov for lovændringer for korrekt implementering af disse bestemmelser.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer også, at gældende ret om bødeudmåling ved skade på miljøet m.v., jf. pkt. 2.3.1. ovenfor, opfylder minimumskravene til sanktioner i artikel 79, stk. 2, litra b. Ministeriet vurderer dog, at de regler, der gennemfører bestemmelsen, bør have en ordlyd, der ligger tæt på direktivets for at sikre korrekt implementering. Det skyldes, at der er tale om et begreb, der har en central betydning i direktivet, men som for dansk retstradition er usædvanligt formuleret.

Det foreslås derfor, at der indsættes nye bestemmelser i husdyrbruglovens § 91, stk. 3 og 4, hvorefter der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i

lovens § 1, og der ved udmåling af bødestraf til fysiske eller juridiske personer omfattet af IE-direktivet for overtrædelse af de af lovens regler, der gennemfører direktivets forpligtelser, skal lægges vægt på hensynet til de mennesker eller det miljø, der berøres ved overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet. Begrebet ”de mennesker” er valgt i stedet for ”den befolkning” for bedre overensstemmelse med dansk sprogbrug.

Da dele af IE-direktivet med senere ændringer er gennemført ved regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og da der også her er behov for, at sanktionsudmålingsprincipperne implementeres direktivnært, foreslås endvidere indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 91, stk. 6. Efter bestemmelsen fastsætter ministeren for natur og dyrevelfærd regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Med hensyn til de overtrædelser, som er strafbelagt efter husdyrbruglovens § 91, stk. 2, eller i regler fastsat i medfør af § 92, med en strafferamme på indtil 2 års fængsel, vurderer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, at der også er behov for at ændre ordlyden for at sikre en direktivnær implementering.

På den baggrund foreslås det at indsætte »herunder menneskers sundhed« i § 92, stk. 2, nr. 1, i opstillingen af hensyn i forbindelse med udmåling af fængselsstraf. Der tilsigtes herved ikke nogen ændring af den gældende retstilstand.

IE-ændringsdirektivet fastsætter ikke en definition af, hvad der udgør »skade på menneskers sundhed«, men efter ordlyden vurderes det, at begrebet omfatter helbredsskader generelt. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer på den baggrund, at begrebet er omfattet af det i loven eksisterende begreb »skade på mennesker«, jf. § 91, stk. 2, nr. 1, jf. § 1, stk. 1, men at direktivets ordlyd bør fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen for at sikre overensstemmelse.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd forstår IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., således, at et eventuelt nationalt bødeloft for de mest alvorlige overtrædelser af regler, der gennemfører IE-ændringsdirektivet, begået af juridiske personer, der er driftsledere for husdyrbrug omfattet af direktivet, mindst skal udgøre 3 pct. af driftslederens årlige omsætning. Da bestemmelsen udgør minimumsharmonisering, er det muligt at fastsætte et højere maksimum for bøden end det, der følger af direktivet.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd finder ikke grundlag for at foreslå at fastsætte et højere maksimum for bøder end 3 pct., hvilket lever op til direktivets krav til en effektiv sanktionering.

På denne baggrund foreslår Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, at der indsættes en ny bestemmelse i husdyrbrug-

lovens § 91, stk. 5, hvorefter en bøde, der udmåles efter stk. 4, maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Med henvisningen til stk. 4 sikres det, at bødeløftet kun finder anvendelse på overtrædelser af de af lovens regler, der gennemfører forpligtelserne i IE-direktivet med senere ændringer, begået af juridiske personer omfattet af direktivet.

Udmålingen af bøden vil inden for det foreslåede maksimum bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde under hensyn til de beskrevne principper om bødeudmåling efter straffeloven og bemærkningerne til husdyrbrugloven som nævnt i pkt. 2.3.1 og 2.3.3 ovenfor. Det er overladt til domstolene at vurdere, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den korrekte udmåling af bøden. Det maksimale bødeniveau vil skulle anvendes ved de alvorligste overtrædelser, såsom overtrædelser med en høj grad af grovhed på grund af deres art, omfang og gentagelse, eller hvis disse overtrædelser udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, jf. IE-ændringsdirektivets præambelbetragtning nr. 51.

Med de foreslåede bestemmelser vil IE-ændringsdirektivets regler være gennemført for så vidt angår sanktioner for overtrædelser af de af IE-direktivets krav, der er gennemført i husdyrbrugloven. IE-direktivet er dog gennemført ved bestemmelser både i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det er derfor nødvendigt at fastsætte tilsvarende regler om sanktioner i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, for at alle nationale regler, der implementerer IE-direktivets krav på husdyrområdet, er dækket. Derfor foreslås endvidere indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 91, stk. 6, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 3, om ændring af § 91, stk. 2, nr. 1, og § 1, nr. 4, om indsættelse af § 91, stk. 3-6, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner, da der alene er tale om en implementering af en mindre del af IE-ændringsdirektivet. Ministeriet vurderer desuden, at lovforslaget overholder de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke medfører økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke har klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke har direkte miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (IE-direktivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald. Fristen for national gennemførelse var den 1. juli 2026. Som følge af udskrivelse af folketingsvalg den 26. februar 2026 har det ikke været muligt at fremsætte nærværende lovforslag inden denne dato, og derfor udskydes den forventede ikrafttrædelse til den 1. januar 2027, jf. lovforslagets § 2.

Lovforslaget følger overordnet de fem principper om erhvervsrettet EU-regulering, idet der stræbes efter minimumsimplementering. Lovforslaget indeholder ikke yderligere EU-retlige aspekter. Gennemførelsen af gennemførelse af direktivernes bestemmelser om erstatning og forældelse vil også ske ved udstedelse af bekendtgørelser.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 12. juni 2026 til den 31. juli 2026 (49 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Organisationer, foreninger m.v.

A-Consult Agro, Advokatsamfundet, Agri Nord, Agrolab, Agrometer A/S, AgroPro Danmark, Agrov, Arla Foods, Azelis, BASF, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, BioCover, Biogas Danmark, Bioman, BioRefine Denmark A/S (tidligere Nybro Tørreri), Bornholms Landbrug & Fødevarer, Brancheforeningen Genanvend, Biomasse, Branche-

udvalget for Frø, Bruno Sander, Bæredygtigt Landbrug, Center for Frilandsdyr, Centrovic, Combineering, DAKA, DAKOFA, DAKOFO, DANAK - Den Danske Akkrediteringsfond, DanGødning, Danmark Biavlerforening, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Tekniske Universitet – Aqua, Danmarks Tekniske Universitet – Miljø, Danmarks Tekniske Universitet – Physics, Danroot, Dansk Affaldsforening, Dansk Agroindustri (DAI), Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Botanisk Forening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Fjerkræ, Dansk Fjernvarme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Fåreavl, Dansk Gartneri, Dansk Industri, Dansk Kennelklub, Dansk Miljøteknologi, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening (Danske Minkavlere), Dansk Planteværn, Dansk Skovforening, Dansk Standard, Danske Advokater, Danske Halmleverandører, Danske Juletræer, Danske Kartofler, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Regioner, Danske Sortsejere, Danske Svineproducenter, Danske Vandløb, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand - og Spildevandsforening), Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyrlegeforening, Den Danske Landinspektørforening, Det Danske Fjerkræråd, Det Dyreetiske Råd, Det Miljøøkonomiske Råd, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, DHI A/S, Djursland Landboforening, Drivkraft Danmark, Dronningavlerforeningen af 1921, Ellegaard Göttingen Minipigs A/S, Ellen Margrethe Basse, Emineral, ETA-Danmark, Eurofins, F&P Brancheforeningen for forsikring og pension, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Ferskvandsfiskeriforeningen, Finans Danmark (tidl. Finansrådet), Finanstilsynet, Fjordland, Flex Fertilizer System ApS, Flex Gødning, Fonden Teknologirådet, Forbrugerrådet, Forbrugerrådet, FORCE Technology, Foreningen af Biotechnologiske Industrier i Danmark, Foreningen af danske biologer, Foreningen af danske brøndborere, Foreningen af Danske Handelsmøller, Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark, Fredningsnævn Bornholm, Fredningsnævn Fyn, Fredningsnævn København, Fredningsnævn Midtjylland Vest, Fredningsnævn Midtjylland Øst, Fredningsnævn Nordjylland Nord, Fredningsnævn Nordjylland Syd, Fredningsnævn Nordsjælland, Fredningsnævn Syddjylland Nord, Fredningsnævn Syddjylland Syd, Fredningsnævn Sydsjælland, Fredningsnævn Vestsjælland, Fredningsnævn Østsjælland, Fredningsnævnsformænd i Danmark, Frie Bønder - Levende land, Friland A/S, Fri-luftsrådet, Frøsektionen, Genanvend Biomasse, Green Power Denmark, Greenpeace Danmark, Grøn Hverdag, GTS (Godkendt Teknologisk Service), Gøma Viborg A/S, Harsø Maskiner, HedeDanmark, Hedeselskabet, HK-Kommunal, Holstebro Struer Landboforening, HortiAdvice, Icrofs, IDA (tidligere Ingeniørforeningen i Danmark), Innovationscen-

ter for Økologisk Landbrug, JH Agro, Klimarådet, Kolding-Herreds Landbrugsforening, Kommunernes Landsforening, Kyndestoft Maskinfabrik, Københavns Universitet, Københavns Universitet – Datalogisk Institut, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet - Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet – Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet - Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Københavns Universitet - Marinbiologisk Laboratorium, Københavns Universitet - Skov & Landskab, Landbo Limfjord, LandboForeningen Midtjylland, LandboNord, LandboSyd, Landbrug & Fødevarer, Landbrugsrådgivning Syd, Landdistrikternes Fællesråd, Landinspektørforeningen, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen Dansk Fåreavl, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen for Gylleramte, Landsforeningen mod svinefabrikker, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lemvigegnens Landboforening, LHN, Lif (Lægemiddelindustriforeningen), LJM Lind Jensen, Miljø- og Fødevarerklagenævnet, Miljømærkenævnet, Miljøservice, Miljøstyrelsens Referencelaboratorium, Mogens Jensen(miljøservice), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Nationalt Center for Miljø og Energi, Natur og Ungdom, NF Plus, NIRAS, NOAH, Nordjyllands Trafikselskab, Ods herreds Landboforening, OK Laboratorium for jordbrug, Organe, Patriotisk Selskab, Plantning og Landskab, Landsforeningen Praktiserende Landinspektørers Forening, Professor, dr. jur. Helle Tegner Anker, Professor, dr. jur., Peter Pagh, Rambøll Danmark, Roskilde Tekniske Skole (Vilvorde), Roskilde Universitet, Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd), Rådgivningscenter Nord, SAGRO, Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere, Sammenslutningen af Danske Småøer, Samson Agro, SEGES (Videncenter for Svineproduktion), Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne), Skovrådet, Skovrådet Sekretær Ingof Troensegaard, Spildevandsteknisk forening, Standard Consult APS, Stiesdal SkyClean A/S, SvineRådgivningen, Syddansk Universitet, Sønderjysk Landboforening, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Tænketanken Hav, Velas, Verdens Skove, Vestjysk Landboforening, VKST, WSP, WWF Verdensnaturfonden, Yara Danmark A/S, Økologisk Landsforening, Ørum Smeden, Østdansk Landboforening, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet – Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet - Faculty of Natural Sciences, Aarhus Universitet - Faculty of Technical Sciences, Aarhus Universitet - Institut for Agroøkologi og Aarhus Universitet - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug.

Kommuner

Albertslund Kommune, Allerød Kommune, Assens Kommune, Ballerup Kommune, Billund Kommune, Bornholms Regionskommune, Brøndby Kommune, Brønderslev Kommune, Dragør Kommune, Egedal Kommune, Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Favrskov Kommune, Faxe Kommune, Fredensborg Kommune, Fredericia Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederiks-

sund Kommune, Furesø Kommune, Faaborg - Midtfyn Kommune, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Greve Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Haderslev Kommune, Halsnæs Kommune, Hedensted Kommune, Helsingør Kommune, Herlev Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjørring Kommune, Holbæk Kommune, Holstebro Kommune, Horsens Kommune, Hvidovre Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Hørsholm Kommune, Ikast-Brandeborg Kommune, Ishøj Kommune, Jammerbugt Kommune, Kalundborg Kommune, Kerteminde Kommune, Kolding Kommune, Københavns Kommune, Køge Kommune, Langeland Kommune, Lejre Kommune, Lemvig Kommune, Lolland Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Middelfart Kommune, Morsø

Kommune, Norddjurs Kommune, Nordfyns Kommune, Nyborg Kommune, Næstved Kommune, Odder Kommune, Odense Kommune, Odsherred Kommune, Randers Kommune, Rebild Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Ringsted Kommune, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Rødovre Kommune, Samsø Kommune, Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune, Skive Kommune, Slagelse Kommune, Solrød Kommune, Sorø Kommune, Stevn Kommune, Struer Kommune, Svendborg Kommune, Syddjurs Kommune, Sønderborg Kommune, Thisted Kommune, Tønder Kommune, Tårnby Kommune, Vallensbæk Kommune, Varde Kommune, Vejen Kommune, Vejle Kommune, Vesthimmerlands Kommune, Viborg Kommune, Vordingborg Kommune, Ærø Kommune, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune og Aarhus Kommune.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (IE-direktivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet	Ja	Nej X

EU-regulering) (sæt X)	
------------------------	--

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den gældende fodnote til titlen til husdyrbrugloven indeholder en opregning af de direktiver, som husdyrbrugloven helt eller delvist gennemfører, herunder IE-direktivet.

Det foreslås i *fodnoten* til lovens titel efter »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, « at indsætte: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at der henvises til IE-ændringsdirektivet.

Til nr. 2

(Til § 75 a)

Husdyrbrugloven indeholder i dag ikke regler om erstatning for skade på menneskers sundhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 a, hvorefter handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er ansvars-pådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige principper om erstatning, medmindre der er fastsat særlige regler om erstatning i anden lov.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at IE-ændringsdirektivets artikel 79a, stk. 1 gennemføres gennem en henvisning til dansk rets almindelige principper om erstatning i loven. Det vil ikke medføre materielle ændringer i den gældende retstilstand.

Det vil følge af den foreslåede bestemmelse, at »medmindre der er fastsat særlige regler om erstatning i anden lov«. Formuleringen indebærer, at hvis et erstatningskrav udspringer af eksempelvis miljøskadeerstatningsloven, hvor ansvarsgrundlaget er objektivi ansvar, jf. lovens § 3, stk. 1, har reglerne efter miljøskadeerstatningsloven forrang for den foreslåede bestemmelse om erstatning.

(Til § 75 b)

Husdyrbrugloven indeholder i dag ikke regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 75 b, stk. 1, at forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt §§ 16 a, 16 b, 52, eller § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der vil gælde en forældelsesfrist på 3 år på erstatningskrav opstået som følge af overtrædelser af den gældende husdyrbruglovs § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladelser af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser. De nævnte bestemmelser vedrører krav om miljøgodkendelser- og tilladelser samt forskellige oplysnings- og handlepligter ved forhold og indretninger, der kan give anledning til forurening. Bestemmelserne udgør de bestemmelser i husdyrbrugloven, der implementerer IE-direktivet med senere ændringer, hvis overtrædelse kan medføre erstatningsansvar.

Det vil alene være overtrædelser begået af driftsledere for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger tærsklerne i bilag Ia til IE-ændringsdirektivet, der er omfattet. Dette omfatter eksempelvis husdyrbrug med opdræt af svin, der omfatter mindst 350 LSU (Livestock Units), og som derfor er underlagt direktivets regler. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Det foreslås i § 75 b, stk. 2, at forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelensens ophør, jf. dog stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for de fordringer, der er omfattet af stk. 1, svarer til begyndelsestidspunktet i IE-ændringsdirektivets artikel 79a, stk. 3. Herved fraviges den almindelige regel om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

For en nærmere beskrivelse af baggrunden for ændringen henvises til pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 75 b, *stk. 3*, at var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil svare til suspensionsreglen i forældelseslovens § 3, stk. 2.

Det foreslås i § 75 b, *stk. 4*, at der gælder ingen frist for, hvornår forældelse, jf. stk. 1-3, senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der ikke skal gælde nogen absolutte frister for, hvornår forældelse senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse efter § 75 b, stk. 1. Det vil betyde, at den absolutte forældelsesfrist på 30 år i forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1, og i miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2, ikke finder anvendelse.

Det foreslås i § 75 b, *stk. 5*, at ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Det er forventningen, at bemyndigelsen skal udnyttes til at fastsætte regler, der svarer til de foreslåede § 75 b, stk. 1-4, om forældelse af fordringer for krav opstået som følge af overtrædelse af de af lovens regler, der implementerer IE-direktivet med senere ændringer, dog for så vidt angår overtrædelser af de regler, som i stedet er fastsat i bekendtgørelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer. Herved sikres IE-ændringsdirektivets artikel 79a, stk. 3, gennemført.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere kunne udnyttes til at fastsætte andre regler om forældelse af fordringer eller godtgørelse på erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser. Dette aspekt af bemyndigelsen vil dog være indskrænket til kun at finde anvendelse ved senere ændringer af IE-direktivet, herunder ved udstedelse af generelle driftsforskrifter efter direktivets artikel 70i.

For en beskrivelse af baggrunden for bemyndigelsen henvises til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der opfylder betingelserne i de i § 91, stk. 1, nr. 1-13, nævnte tilfælde.

Ifølge § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2

år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 91, *stk. 2, nr. 1*, at indsætte », herunder menneskers sundhed« efter »mennesker«.

Den foreslåede bestemmelse vil tydeliggøre, at der ved vurderingen af, om en overtrædelse skal sanktioneres med fængselsstraf, også skal tages hensyn til skade eller fare for skade på menneskers sundhed.

Til nr. 4

Ved udmåling af bødestørrelsen for overtrædelse af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, anvender domstolene de almindelige udmålingskriterier, der følger af straffelovens kapitel 10. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

Det er desuden beskrevet i bemærkningerne til husdyrbrugloven, at det ved udmåling af sanktionen særligt skal tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet m.v. eller er fremkaldt fare herfor, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 114 som fremsat, side 82. Begrebet »miljøet m.v.« skal efter Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurdering forstås som natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 91, *stk. 3*, at ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i lovens § 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en kodificering af den gældende retstilstand, der hidtil alene har fremgået af lovens forarbejder, hvorefter der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i husdyrbruglovens formålsbestemmelse. Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære en materiel ændring af retstilstanden.

Det foreslås i § 91, *stk. 4*, at der ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser, begået af en driftsleder for husdyrbrug med

en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal lægges vægt på hensynet til de mennesker eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der sikres en direktivnær implementering af IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 3, litra b), hvorfor bestemmelsen gengiver artiklens ordlyd. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke indebære materielle ændringer i den gældende retstilstand for bødeudmåling.

Henvisningen til tærskelværdierne i lovens § 16 a, stk. 2, betyder, at det er tærskelværdierne fra IE-ændringsdirektivets bilag Ia, der skal anvendes, da disse tærskelværdier er gennemført i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 76 c, der også har virkning for husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2. Dette er sket ved bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Den foreslåede bestemmelse i § 91, stk. 4, vil således alene omfatte bøder til fysiske eller juridiske personer, der er driftsledere for husdyrbrug med en produktion, som overstiger tærsklerne i IE-ændringsdirektivets bilag Ia. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden kun finde anvendelse ved overtrædelser efter § 91, stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser. Dette omfatter overtrædelser af pligten til at være i besiddelse af en godkendelse eller tilladelse, jf. husdyrbruglovens §§ 16 a og 16 b, jf. § 91, stk. 1, nr. 1, pligterne i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare herfor, jf. lovens § 52, jf. § 91, stk. 1, nr. 4 og 9, og oplysningspligten for vurdering af forurening eller virkning på miljøet, jf. § 53, jf. § 91, stk. 1, nr. 4. Det omfatter også undladelse af overholdelse af myndighedernes påbud eller forbud herom, eksempelvis efter lovens § 42, stk. 1 og 2, § 43 og § 53, stk. 1. Herved afgrænses anvendelsesområdet til kun at omfatte de regler, der gennemfører IE-direktivets straffbare forpligtelser.

Husdyrbrugloven indeholder ikke regler om et bødeloft for overtrædelse af loven, som der stilles krav om i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret herom henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 91, *stk. 5*, at bøde efter stk. 4 pålagt en juridisk person maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i Den Europæiske Union i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at gennemføre IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., og indebæ-

rer, at bøder for overtrædelse af bestemmelser i husdyrbrugloven, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, vil være omfattet af bødeloftet på 3 pct.

For en nærmere beskrivelse af, hvilke ansvarssubjekter og hvilke overtrædelser, der omfattes af bødeloftet, henvises til bemærkningerne om stk. 4 ovenfor.

Bødeloftet fastsættes ud fra driftslederens samlede omsætning i alle EU-medlemslande. Det omfatter også den del af omsætningen, der hidrører fra andre aktiviteter end driften af det husdyrbrug, hvorfra overtrædelsen er begået, f.eks. driften af andre husdyrbrug eller andre aktiviteter. Det omfatter også andre koncernforbundne virksomheders omsætning, hvis disse drager nytte af virksomhedens drift af husdyrbruget, hvorfra overtrædelsen er begået.

Ved omsætning skal forstås virksomhedens nettoomsætning, der i årsregnskabsloven er defineret som salgsværdien af produkter og tjenesteydelser m.v. med fradrag af prisnedsdrag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet, jf. bilag 1, C, nr. 13, i årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 402 af 23. marts 2026.

Omsætningen opgøres på baggrund af virksomhedens årsregnskab for det regnskabsår, der går forud for det år, hvor bøden pålægges. Hvis overtrædelsen er forløbet over flere år før året, hvor bøden pålægges, anvendes et gennemsnit af omsætningen for de år, som overtrædelsen er forløbet over.

Når bødeloftet er fastsat, vil det fortsat være op til domstolene at udøve den konkrete bødeudmåling, der således kan spænde fra 0 kr. og op til det fastsatte bødeloft.

Bødeudmålingen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10, og i husdyrbrugloven, jf. de foreslåede bestemmelser i § 91, stk. 3-4, som beskrevet ovenfor. Herunder skal domstolene eksempelvis lægge vægt på overtrædelsens grovhed, oplysninger om driftslederen og hensynet til berørte mennesker eller miljø. Det er overladt til domstolene at vurdere, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den konkrete udmåling af bøden. Herunder kan domstolene eksempelvis lægge vægt på, hvor stor en del af driftslederens omsætning, der hidrører fra det eller de husdyrbrug, hvorfra overtrædelsen er begået.

Det maksimale bødeniveau vil skulle anvendes ved de alvorligste overtrædelser, såsom overtrædelser med en høj grad af grovhed på grund af deres art, omfang og gentagelse, eller hvis disse overtrædelser udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, jf. IE-ændringsdirektivets præambelbetragtning nr. 51.

Ifølge husdyrbruglovens § 92 kan der i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde eller fængsel i indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Ved udmåling af sanktioner for overtrædelse af straffelagte bestemmelser i regler fastsat i medfør af husdyrbrugloven anvendes de samme regler og principper, som anvendes ved overtrædelse af straffelagte bestemmelser i husdyrbrugloven. Der findes ikke bemyndigelsesbestemmelser i loven, der tillader ministeren for natur og dyrevelfærd at fastsætte særlige regler om bødeudmåling i regler udstedt i medfør af loven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 91, *stk. 6*, at ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Formålet med bestemmelsen er navnlig at bemyndige ministeren for natur og dyrevelfærd til at gennemføre IE-direktivets artikel 79, *stk. 2, 2. pkt.*, og *stk. 3, litra b*.

Med den foreslåede bestemmelse vil der kunne fastsættes nærmere regler om udmåling af bødestraf i sager om overtrædelse af straffelagte bestemmelser i regler udstedt i medfør af husdyrbrugloven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser. Der vil i den forbindelse kunne fastsættes regler om den konkrete udmåling af bødestrafen, herunder om, hvordan en bøde skal beregnes, og nærmere regler om de konkrete hensyn, der skal lægges vægt på ved udmålingen af bøden, jf. § 91, *stk. 3 og 4, jf. § 1*.

Det forventes, at den foreslåede bemyndigelse vil blive udnyttet til at fastsætte regler om udmålingen af bødestraf for overtrædelse af de bestemmelser fastsat i medfør af loven, som gennemfører IE-direktivet med senere ændringer.

Det er forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at der ved udmåling af bøde for disse overtrædelser skal lægges vægt på hensynet til de mennesker eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Derudover er det forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at bøden for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af husdyrbrugloven, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, begået af en juridisk person, maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Endelig forventes det, at der vil blive fastsat regler om, at hensynet til menneskers sundhed skal indgå som led i vurderingen af, om en overtrædelse skal stige til fængselsstraf i lighed med den foreslåede ændring af husdyrbruglovens § 91, *stk. 2, nr. 1*.

Regler, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil kun skulle gælde for overtrædelser på husdyrbrug med en produktion, der overstiger tærskelværdierne i IE-direktivets bilag Ia. Et husdyrbrugs LSU-niveau afhænger ikke af, hvilken konkret godkendelse eller tilladelse, husdyrbruget har. Det er i stedet den til enhver tid faktiske produktionsstørrelse, der er afgørende.

Endelig vil den foreslåede bemyndigelse kunne udnyttes til at fastsætte andre regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf i sager om overtrædelse af straffelagte bestemmelser i regler udstedt i medfør af husdyrbrugloven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser. Dette aspekt af bemyndigelsen vil dog være indskrænket til kun at finde anvendelse ved senere ændringer af IE-direktivet, herunder ved udstedelse af generelle driftsforskrifter efter direktivets artikel 70i.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Det foreslåede tidspunkt for lovens ikrafttræden vil indebære gennemførelse i dansk ret af de dele af IE-ændringsdirektivet, som vedrører husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia, så tæt på direktivets implementeringsfrist som muligt.

De foreslåede ændringer vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland, da hovedloven ligeledes ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. husdyrbruglovens § 112.

Efter det foreslåede *stk. 2* finder loven indtil fire år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, *stk. 2*, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på 600 LSU (Livestock Units) eller derover. For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovebekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Henvisningen til direktivet omfatter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) med senere ændringer, herunder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald.

Driftsreglerne, som beskrives i bestemmelsen, er de såkaldte Uniform Conditions for Operating Rules for Livestock, som ifølge IE-ændringsdirektivets artikel 70i, *stk. 2*, skal vedtages ved Kommissionens vedtagelse af en gennemførselsrets-

akt senest den 1. september 2026. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de største af de husdyrbrug, der er omfattet af IE-ændringsdirektivet, vil blive omfattet af loven først. Loven vil finde anvendelse på husdyrbrug omfattet af stk. 2 fire år efter ikrafttrædelsestidspunktet for driftsreglerne, hvilket er kravet ifølge IE-ændringsdirektivets artikel 3, stk. 5, litra a. Ikrafttrædelsestidspunktet er ikke kendt på tidspunktet for lovforslagets udarbejdelse. Det forventes dog, at driftsreglerne træder i kraft i september eller oktober 2026.

Ved »LSU (Livestock Units)« i den foreslåede bestemmelse forstås en standardmåleenhed, der gør det muligt at aggregere de forskellige kategorier af husdyr, således at de kan sammenlignes. Et husdyrbrugs LSU-niveau udregnes ved at anvende koefficienterne for de enkelte husdyrkategorier, der er opført i bilag Ia i IE-ændringsdirektivet. Bilag Ia er implementeret ved § 76 c i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, og udregningen af et konkret husdyrbrugs LSU-niveau sker i medfør af § 76 c, stk. 2. Et husdyrbrugs LSU-niveau afhænger ikke af, hvilken konkret godkendelse eller tilladelse, husdyrbruget har. Det er i stedet den til enhver tid faktiske produktionsstørrelse, der er afgørende.

Inden udløbet af fristen i den foreslåede bestemmelse forventer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd at fremsætte et lovforslag, der blandt andet vil indføre LSU-grænserne i husdyrbrugloven. Denne trinvis implementering af IE-ændringsdirektivet skyldes, at de driftsregler, som er beskrevet ovenfor, og som udgør den væsentligste indholdsmæssige ændring i direktivets regler på husdyrbrugområdet, først træder i kraft efter fristen for implementeringen af IE-ændringsdirektivet. I lovforslagets bemærkninger og tilhørende vejledning forventes der at blive redegjort nærmere for beregningen af husdyrbrugs LSU-niveauer.

Efter det foreslåede i *stk. 3* finder loven indtil fem år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på eller over 400 LSU (Livestock Units), men under 600 LSU (Livestock Units). For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Henvisningen til direktivet omfatter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) med senere ændringer, herunder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret fore-

byggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at loven først finder anvendelse fem år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som er beskrevet i bemærkningerne til stk. 2 ovenfor, for så vidt angår en mellemklasse af husdyrbrug, der er omfattet af IE-ændringsdirektivets bilag Ia. Bestemmelsen vil omfatte husdyrbrug med LSU-niveau på eller over 400, men under 600. Det betyder eksempelvis, at husdyrbrug med en kapacitet på 400 LSU vil være omfattet af bestemmelsen, mens husdyrbrug med en kapacitet på 600 LSU ikke vil være omfattet. For så vidt angår beregning af fristen for lovens anvendelse og af et husdyrbrugs LSU-niveau henvises til bemærkningerne til stk. 2 ovenfor.

Efter det foreslåede *stk. 4* finder loven indtil seks år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som Kommissionen har vedtaget i medfør af artikel 70i, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) ikke anvendelse for så vidt angår husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia med en kapacitet på mindre end 400 LSU (Livestock Units). For sådanne husdyrbrug finder de hidtil gældende regler i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, anvendelse indtil tidspunktet, der fremgår af 1. pkt.

Henvisningen til direktivet omfatter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) med senere ændringer, herunder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at loven først finder anvendelse seks år efter ikrafttrædelsen af de driftsregler, som er beskrevet i bemærkningerne til stk. 2 ovenfor, for så vidt angår de mindste af de husdyrbrug, der er omfattet af IE-ændringsdirektivets bilag Ia. Bestemmelsen vil således omfatte husdyrbrug med en kapacitet, der overstiger de tærskelværdier, der fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 76 c, men som er under 400 LSU. For så vidt angår beregning af fristen for lovens anvendelse og af et husdyrbrugs LSU-niveau henvises til bemærkningerne til stk. 2 ovenfor.

Loven vil finde anvendelse fra ikrafttrædelsestidspunktet, jf. stk. 1, for så vidt angår husdyrbrug, der har et LSU-niveau, der ikke overstiger grænserne i IE-ændringsdirektivets bilag Ia, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 76 c. Disse husdyrbrug er dog kun berørt af lovforslagets bestemmelse om erstatning, jf. § 75 a, der viderefører den gældende retstilstand. Der henvises nærmere til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 1

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændringer:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L 309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.«

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17,«: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende, L af 15. juli 2024,«.

2. Efter § 75 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 75 a. Handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er ansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige principper om erstatning, medmindre der er fastsat særlige regler om erstatning i anden lov.

§ 75 b. Forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er

§ 91. ---

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber, mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

opstået som følge af, at en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt §§ 16 a, 16 b, 52, eller § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Stk. 2. Forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelsens ophør, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 4. Der gælder ingen frist for, hvornår forældelse, jf. stk. 1-3, senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse.

Stk. 5. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.«

3. I § 91, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »mennesker«: », herunder menneskers sundhed,«.

4. I § 91 indsættes som *stk. 3-6*:

»*Stk. 3.* Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1.

Stk. 4. Ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser, begået af en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal der lægges vægt på hensynet til de mennesker eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Stk. 5. Bøde efter stk. 4 pålagt en juridisk person kan maksimalt udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i Den Europæiske Union i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Stk. 6. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på

ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.«